

SBR standard

*Mått på
yngelrum och skattlådor
med tillbehör*

Sveriges Biodlares Riksförbund
Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp.

Telefon: 0142-482000 Epost: sbr@biodlarna.se Hemsida: www.biodlarna.se

SBR Standard

Mått för yngelrum och skattlådor med tillbehör

SBR har i många år haft en standard för mått på yngelrum och skattlådor med tillbehör. Här föreligger den fjärde reviderade utgåvan, fastställd av SBR:s styrelse 2005-12-03. Den tredje fastställdes 1979.

En standard som anger normerna för mått och toleranser är nödvändig vid tillverkning av material som används i biodlingen. Framför allt är det bigången som är viktig. Är den för liten så kittar bina springan, är den för stor bygger dom vax. I Sverige har vi bestämt att bigången skall vara över ramarna. Så är det inte i alla länder. Det måste man tänka på om man köper material i annat land. I den standard som nu är fastslagen, finns det några förändringar mot tidigare gällande standard. Nyheterna presenteras här i sammanfattning.

Ramar

I stort sett är alla i Sverige använda ramtyper representerade. Breda ramar som Langstroth och Dadant har fått tjockare virke i överlisten. Helramarna har även fått tjockare underlist. Anledningen är i första hand att ge ramarna bättre stabilitet, men det är också en anpassning till andra länders standarder. Breda ramar trådas horisontellt för att förhindra krökning av över respektive underlisten. För alla ramar beräknas avståndet mellan trådningshålen med enkla formler. Nytt är också att låga ramar förses med ett sidavståndsstift i stället för som tidigare två.

Yngelrum och skattlådor

Även här är de flesta formaten måttsatta. Nytt är att bärlisten på skattlådor tagits bort och ersatts med urfräst lyftgrepp. Isolerade yngelrum har påskruvade nedfällbara handtag. Cellplastlådor skall ha lyftgreppet infällt i lådan.

Täckbrädor

Glas har getts en tjocklek på 6 mm. Breddmått finns angivna för alla lådformat.

Vaxmellanväggar

Förändringen av tjockleken på över och underlisterna för Langstroth och Dadant, innebär att vaxmellanväggarna blir något lägre än tidigare. Alla ramformat är måttsatta, men cellstorleken är inte standardiserad.

Redskapskommittén

Ramar utvändiga mått i mm

Ramtyp	Bredd	Höjd	Överlist	Ramlist över	Ramlist under	Ramlist sida
Lågnormal	366	222	396	25x10	25x10	25x10
Svea	300	300	330	25x10	25x10	25x10
½ Svea	300	146	330	25x10	25x10	25x10
LS	366	300	396	25x10	25x10	25x10
½ LS	366	146	396	25x10	25x10	25x10
Norsk	365	260	398	25x10	25x10	25x10
½ Norsk	365	160	398	25x10	25x10	25x10
Wieslander	366	278	396	25x10	25x10	25x10
Langstroth	448	232	480	25x15	25x15	25x10
Farrar (3/4 Langstroth)	448	159	480	25x13	25x10	25x10
Shallow (Låglangstroth)	448	137	480	25x13	25x10	25x10
Dadant	448	286	480	25x15	25x15	25x10
Toleranser:	+ 0,5 - 0,5	se nedan	+ 1 - 1	+ 0 - 1		

Tolerans för höjdmått: Toleranssatt mått är från ramens underkant till överlistens undersida. Toleransen är +0,5; -1,0. Exempel: För Lågnormalramen är det toleranssatta måttet $222-1 = 221$ mm
Tillåtna måttgränser blir då 222,5 till 221 mm.

Trådning

Trådningen skall vara vertikal för alla ramtyper utom Langstroth, Farrar, Shallow och Dadant. För dessa ramar utförs trådningen horisontellt. Hålen storlek 2-3 mm. Trådtjocklek förtent järntråd 0,4 mm. Rostfri 0,3-0,4 mm.

Antal trådar: Svea 4, Langstroth 5, Farrar 3, Shallow 3 Dadant 6. Övriga ramformat 5.

Placering: Första och sista tråden skall placeras 15 mm från sidolistens resp. över och underlistens insida.

Tråдавstånd: Avståndet mellan hålen i mm för vertikal trådning beräknas enligt följande

$(By - 50)/3$ för 4 trådar, och $(By - 50)/4$ för 5 trådar.

By = ramens yttermått = underlistens längd i mm.

Avståndet mellan hålen i mm för vertikal trådning av hel Langstroth och Dadant beräknas enligt följande

$(Hy - 60)/4$ för 5 trådar, och $(Hy - 60)/5$ för 6 trådar.

För Farrar och Shallow $(Hy - 53)/2$ för 3 trådar

Hy = ramens höjd

För överlister tjockare än 10 mm, skall ramörat sågas till 10 mm för att behålla bigången.

Avståndsstift

Stift för sidavstånd: 6 mm. För ramar lägre än 230 mm placeras ett stift på var sida 20 mm från ramens underkant. För ramar högre än 230 mm placeras ytterligare ett stift på var sida 70 mm från överlistens undersida.

Stift för ramavstånd: 10 mm. Placering i sidlisterna 35 mm från ramens underkant resp. i överlistan mitt för sidlisterna.

Med ramen liggande med överlistan uppåt, spikas de vänstra avståndsstiften.

Bigång

Denna standard ger en bigång över ramarna på 8 mm. Bigången vid sidlisterna är 8 mm med undantag för Norsk, där bigången är 7.5 mm.

Bigång under ramarna vid botten skall ej understiga 15 mm.

Yngelrum och skattlådor invändiga mått i mm

Ramtyp	Bredd	Längd	Höjd
Lågnormal 5 ramar	382	189	230
Lågnormal 8 ramar	382	316	230
Lågnormal 10 ramar	382	382	230
Lågnormal 18 ramar	382	720	230
Svea 5 ramar	316	189	308
Svea 8 ramar	316	316	308
Svea 10 ramar	316	382	308
Svea 18 ramar	316	720	308
½ Svea 8 ramar	316	316	154
½ Svea 10 ramar	316	382	154
LS 13 ramar	382	487	308
½ LS 13 ramar	382	487	154
Norsk 10 ramar	380	380	268
½ Norsk 10 ramar	380	380	168
Wieslander 10 ramar	382	382	286
Langstroth 10 ramar	464	370	240
Farrar 10 ramar	464	370	167
Dadant 12 ramar	464	464	294
Shallow 12 ramar	464	464	145

Vägg tjocklek 22 mm med undantag för 5-ramarslådor där vägg tjockleken skall vara 12 mm i de sidor som är parallella med ramarna. Isolerade lådor har som regel större yttermått.

Lyftgrepp

Lådor av trä, skall i första hand förses med urfräst lyftgrepp. Placering: Mittpå med centrum på 2/3 av höjden. Djup 15 mm, bredd 30 mm, längd 100 mm.

Isolerade lådor kan förses med påskruvade nedfällbara handtag. Placering samma som för urfräsning.

Lådor av cellplast skall ha lyftgreppet integrerat i formen vid tillverkningen.

Rambärfals och rambärralist

Falsens bredd 13 mm, djup 26 mm + rambärralistens tjocklek. Om rambärralist saknas skall falsens djup vara 18 mm.

Rambärralistens höjd 8 mm. Längden skall vara falsens längd minus 20 mm.

Rambärralisten skall fällas in så att den är i liv med lådväggen. Skruvar skall vara försänkta. Montering skall vara centrerad.

Täckbrädor

Täckbrädor kan vara av trä, glas eller plast.

Längden skall vara lika med lådans invändiga bredd + 44 mm.

Tjocklek: Trä 10 mm, Glas 6 mm, Plast min 4 mm.

Bredd för Lågnormal, Svea och Norsk: Trä 70 mm, Glas och Plast 70 alt 140 mm.

Bredd för Langstroth, Farrar och Dadant: Trä 72 mm, Glas och Plast 72 alt 127 mm.

Avdelningsluckor

Sommarlucka: Bredd, höjd och avståndsplacering lika motsvarande ram.

Vinterlucka: 14 mm bredare, 7 mm högre än motsvarande ram. Överlisten 23 mm hög samt 10 mm längre än motsvarande rams överlist, med 4 mm breda och 6 mm djupa urtag för rambärrarlist. Endast stift för ramavstånd. Skjutlucka i underkanten 45 mm hög. Breddtolerans för vinterlucka: +0,5; -0,5 mm. Lucktjocklek 10 mm.

Spärrgaller, bitömmarbottnar och föreningsgaller

Lodräta: Samma yttermått som motsvarande vinterluckor. Skjutlucka nedtill och stift för ramavstånd. Breddtolerans: +0,5; -0,5 mm

Vågräta: Respektive lådors innermått + 44 mm. Kantramens tjocklek 8 mm, bredd 22 mm.

Anm. Bitömmarbotten bör ha kantram på båda sidorna. Kantramens tjocklek kan överstiga 8 mm på ovansidan (ingångssidan).

Spärrgalleröppning skall vara 4.2 mm Tolerans: +0,1; -0,1 mm

Vaxmellanväggar

Ramtyp	Bredd mm	Höjd mm
Lågnormal	342	197
Svea	276	275
½ Svea	276	121
LS	342	275
½ LS	342	121
Norsk	342	235
½ Norsk	342	135
Wislander	342	253
Langstroth	424	197
Farrar	424	131
Dadant	424	251
Shallow	424	109

Material

Lådor: Fur

Ramar: Kvistren fur

Bearbetning: Hyvlat eller finsågat

Anm. Andra träslag kan förekomma

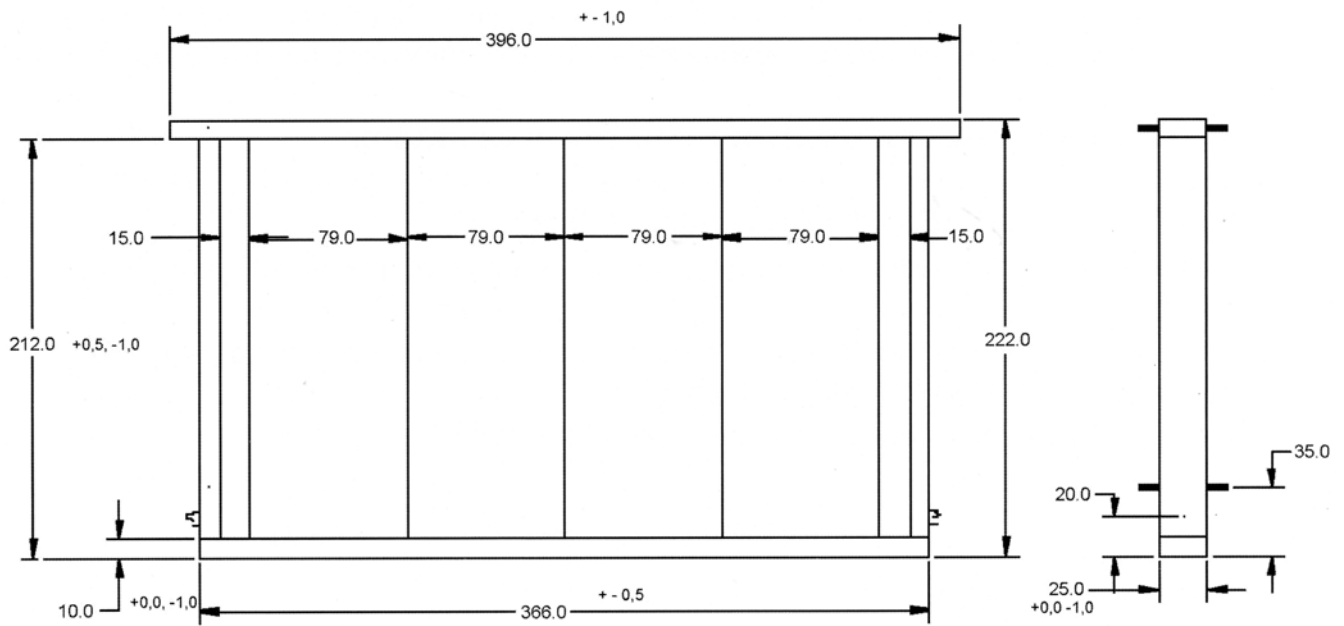
Toleranser

För ej toleranssatta mått gäller:

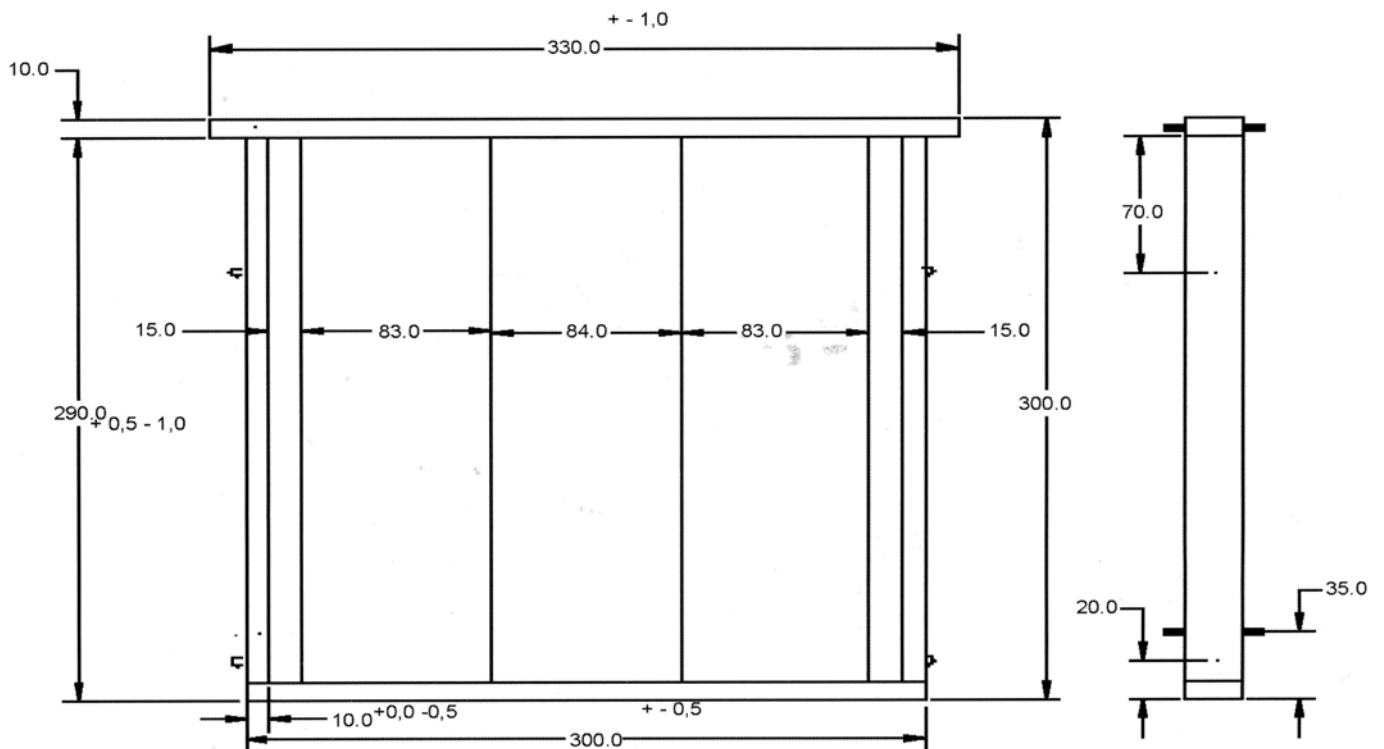
Mått $\leq$ 100 mm +0,5; -1.0 mm

Mått > 100 mm +1,0; -1.0 mm

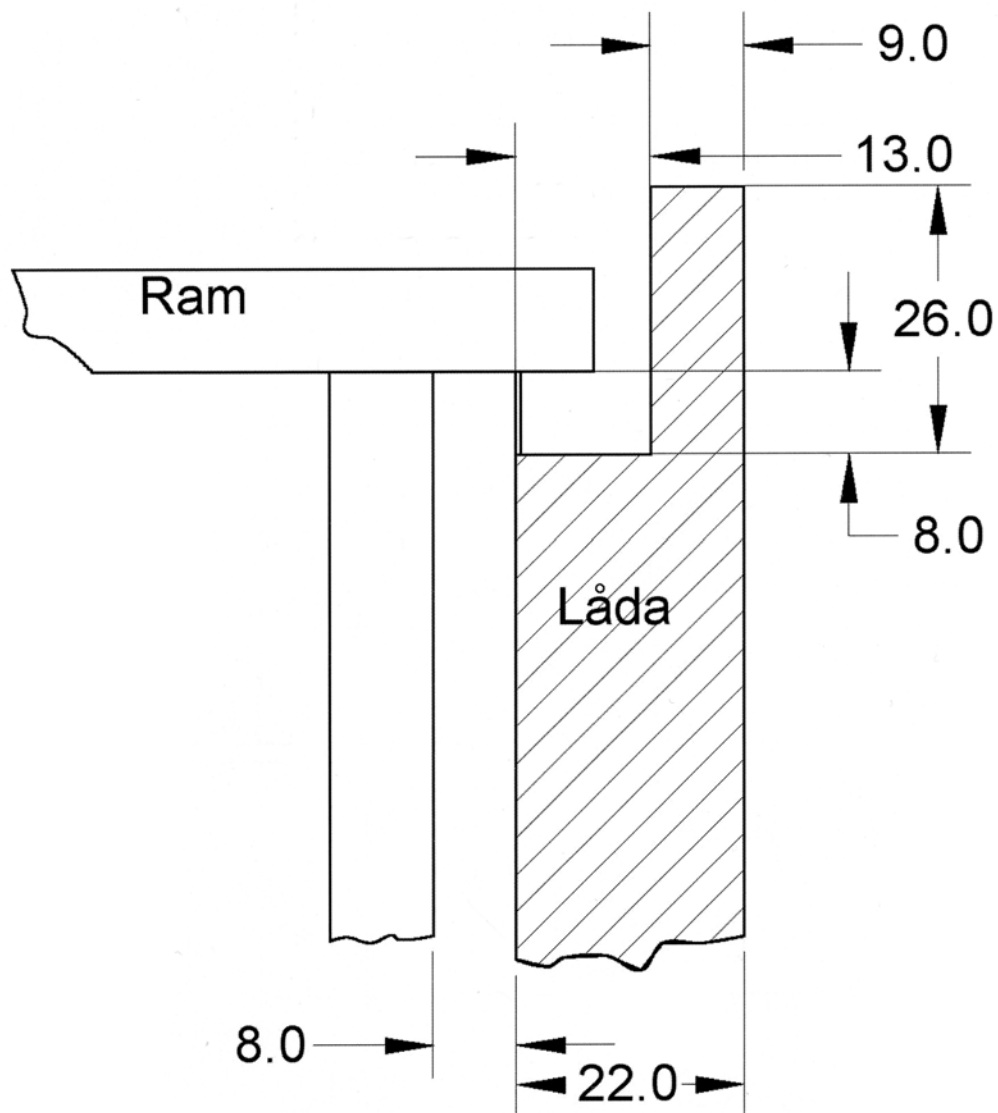
Lågnormalram

Svearam

Rambärfals och rambärlast

Lågnormal Foderbräda

